

Beteckning: Rel C vt 2006:9

Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

Fenomenet Carola
från "Främling" till "Evighet"
Trons betydelse i jakten på framgång

Karolina Norling
Juni 2006

C-uppsats, 10 poäng
Religionsvetenskap

Religionsvetenskap C
Handledare: Olov Dahlin

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	1
1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	2
1.2 MATERIAL OCH METOD.....	2
1.3 DISPOSITION	3
2 BAKGRUND	4
2.1 FRÄMLING - EN STJÄRNA TÄNDS	4
2.2 EVIGHET - EN STJÄRNA LYSER VIDARE.....	4
3 FENOMENET CAROLA.....	5
3.1 FRÅN BÖRJAN	5
3.2 FRÄMLING	5
3.3 ARTISTEN CAROLA	6
3.4 MELODIFESTIVALEN	7
4 DEN ANDLIGA CAROLA	8
4.1 ATT FINNA GUD	8
4.2 CAROLA OCH LIVETS ORD.....	9
5 ANALYS/UNDERSÖKNING	12
5.1 TRO I MEDIA GENOM ÅREN.....	12
5.1.1 Att bota homosexualitet med förbön.....	12
5.1.2 "Jag kände mig vild och glad"	13
5.1.3 "Profeten" Carola	14
5.2 FRÅN FRÄMLING TILL EVIGHET	16
5.3 IDOL OCH IDEAL.....	18
5.4 RELIGIOSITET OCH FRAMGÅNG	21
5.4.1 Framgångsteologi	21
5.4.2 Trosrörelse och Livets Ord.....	22
5.4.3 Biblisk framgångsteologi.....	24
5.4.4 Carola-framgång-framgångsteologi	26
6 SLUTSATS/SAMMANFATTNING	28
7 KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	29
7.1 LITTERATUR	29
7.2 HEMSIDOR	29
7.3 ÖVRIGT	29

1 Inledning

I vårt allt mer sekulariserade samhälle möter vi inte ofta människor som öppet pratar och relaterar till sin religiositet. Religionen känns ibland nästan skamlig och något privat som man håller för sig själv. Att då en känd person frispråkigt och öppet talar och sprider sin tro vidare bidrar därför till ökat intresse för denna person och dennes tro anser jag, dock både på gott och ont. Jag menar att det kan vara lättare att uppmärksamma denna person istället för att denna artist enbart blir en i mängden. Sedan om uppmärksamheten och bemötandet blir positivt eller negativt, varierar såklart, men kan det vara lättare att ta en person till sitt hjärta om personen ifråga är öppen och inte döljer något och vågar visa vem man egentligen är och vad man står för? Om man gör det på ett naturligt och ärligt vis och inte istället använder sin religiositet som ett redskap till framgång. Går det att gilla en artist vars personliga åsikter man inte överensstämmer med?

Jag kände att jag ville undersöka ett nutida ”fenomen”. Något som visar oss religiositet i vardagen utan att vi kanske inte lägger så stor tanke på det. Passande nog cirkulerar det just nu i år extra mycket kring en svensk artist som blivit väldigt känd och både populär och impopulär på grund av sin kristna framtoning.

Detta var några av mina tankar då jag valde att skriva denna uppsats om en av våra största kvinnliga artister, nämligen Carola Häggkvist. Carola mötte som ung sångerska stor framgång och hon har förblivit en väldigt framgångsrik artist. Hennes religiositet har hon aldrig trängt undan utan tvärtom har hennes öppenhet kring hennes tro, väckt stor uppståndelse.

Men hur är det egentligen, vore hon lika framgångsrik om hon inte varit så djupt troende? Den frågan kanske inte direkt går att svara på men jag vill ändå undersöka fenomenet Carola och hur hon genom tiderna gestaltats och mottagits i media, samt försökt koppla samman framgång och framgångsteologi, för att försöka se om och hur religiositet kan leda till framgång. Jag har mest behandlat tidpunkterna kring hennes medverkan i melodifestivalerna genom tiderna, från ”Främling” 1983 till ”Evighet” 2006.

Jag vill säga att jag personligen inte är vare sig en stor beundrare av henne eller en ”motståndare” utan jag är ganska neutral mot Carola. Jag intresserar mig för henne som fenomen och ska därför göra en sån objektiv analys som möjligt även om det förekommer egna tankar och funderingar kring detta.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att försöka få en inblick i om och hur religionen påverkat Carolas enorma framgång och hur stor betydelse religionen i detta fall har. Jag vill försöka se om det finns några kopplingar mellan framgång och framgångsteologi. Om en stark religiös tro kan bidra positivt till att man blir en övervinnare på alla områden.

Följande frågeställningar har fungerat som utgångspunkt för denna uppsats:

- **Vem är detta ”fenomen”, hur ser hennes andliga liv ut?**
- **Är Carolas tro ett återkommande tema i karriären? Finns det några särskilda händelser genom åren som särskilt haft att göra med hennes tro?**
- **Hur kan man se på idolen/förebilden Carola?**
- **Vad kan det finnas för samband mellan stark tro och stor framgång? Finns det kopplingar mellan framgångsteologi och framgång?**

1.2 Material och metod

Överhuvudtaget finns det ofantligt mycket skrivet om Carola, mestadels i olika tidningar, men eftersom jag mest inriktat mig på de artiklar som innefattar hennes religion har åtkomsten varit lite mer begränsad. Annan litteratur som finns verkar vara hårdvaluta och svår att få tag på men jag har ändå försökt fått tag på några andra källor än enbart tidskrifter, exempelvis ett par idolalbum från genombrottsåren.

Jag märkte när jag sökte efter gamla urklipp och annat material, hur stor hon är och hur eftertraktade exempelvis gamla artiklar och bilder av henne är. Människor betalar massvis av pengar för en gammal tidning på exempelvis auktionssajten Tradera,¹ där jag bland annat sökt efter ”Carolamaterial”.

Jag har försökt att relatera till passande litteratur men jag har i första hand gått igenom gamla tidningsarkiv och sökt efter artiklar som behandlar just Carola och hennes tro. Då jag mest tagit med kvällspress, går det ju inte att garantera fullständig sanning i det som skrivs, men det är även där de största rubrikerna kring Carola skapas.

¹ www.tradera.se.

Jag har samlat in fakta kring Carola mer allmänt och försökt funnit speciella händelser kring henne. Jag har även försökt kopplat samman detta kring religionsvetenskap och i detta fall fenomenet framgångsteologi för att komma fram till en analys kring detta.

1.3 Disposition

I den första delen skriver jag lite mer allmänt om fenomenet Carola, hennes artistliv och hennes andliga liv för att man ska få en bild av henne inför analysen/undersökningen. I den andra delen, själva analysen/undersökningen tar jag närmare upp Carola i media, idolskap och försöker koppla samman religiositet och framgång och då genom att försöka knyta an framgångsteologi och framgång. Jag avrundar med en sammanfattning/slutsats där jag sammanfattar och knyter ihop det jag kommit fram till genom uppsatsen.

2 Bakgrund

2.1 Främling - en stjärna tänds

Minuterna innan framträdandet i Melodifestivalen i Malmö 1983 sitter en ung flicka och läser några rader ur ordspråksboken i sin röda lilla konfirmationsbibel. Några timmar senare är denna flicka *Carola* med hela svenska folket, och en nyfödd stjärna i den svenska artistvärlden.

Lördagen den 26 februari 1983 går alltså den då blott Carola Häggkvist upp på scenen och framför låten *Främling*, komponerad av Lasse Holm, med text skriven av Monica Forsberg. Hon vinner en förkrossande seger över sina medtävlanden och att en stjärna har gjort entré är ett faktum. Efter vinsten säger hon spontant:

– ”Jag tackar herren för segern.”

Att det sen ”bara” blev en tredjeplats i Europafinalen i München hade ingen inverkan på hennes ofantliga popularitet. Över 6 miljoner svenskare bänkade sig framför tv-rutan den kvällen, vilket var nytt tittarrekord. Efter framträdandet i München säger Carola; ”Jag bad till Herren att han inte skulle låta mig vinna i München. Jag visste inte om jag skulle klara uppståndelsen.”²

2.2 Evighet - en stjärna lyser vidare

23 år senare, ställer en favorittippad Carola åter igen upp på Melodifestivalens scen, för fjärde gången. 1990 gjorde hon en uppmärksam comeback men slutade ”bara” på en andraplats med ”Mitt i ett äventyr”, året efter vann hon både den svenska uttagningen och Europafinalen med ”Fångad av en stormvind”. Fortfarande 23 år efter ”Främling” laddar Carola upp inför framträdandet genom bland annat bön, lovsång och meditativ musik tillsammans med moderniteter som sms-skickande.³

Nu 2006 heter låten ”Evighet”, eller ”Invincible” (oöverbinnelig), som är den engelska titeln, och Carola krossar åter igen allt motstånd i den svenska finalen, trots ett ovanligt starkt startfält, och resan mot Aten och Grekland tar sin början.

² *Boken om Carola*, Janson/Willborg, sidan 29.

³ DN 060311.

3 Fenomenet Carola

Carola har de senaste tjugo åren varit Sveriges egna lilla frälsare. Hon slog inte igenom enbart som artist utan efterhand blev även hennes religiösa övertygelse ett starkt kännetecken och något som både inspirerat och irriterat. Vem är då detta fenomen egentligen? Hur blev hon en sådan framgångsrik artist och hur och när fann hon sin starka tro?

3.1 Från början

Carola Maria Häggkvist föddes den 8 september 1966 och var redan som barn en musikalisk talang. Hennes föräldrar uppmärksammade tidigt dotterns brinnande intresse för sång och underhållning och hennes dröm om att bli sångerska. Carola var ofta mittpunkten vid familjesammankomster som på födelsedagar och vid andra högtider. Hon älskade att stå i centrum och visa upp sin sångröst och att få den uppskattning och den uppmärksamhet som detta förde med sig. Att hon hade talang rådde det inga tvivel om och föräldrarna ville att hon skulle få chansen att satsa på sin talang och hon började därför på Adolf Fredriks musikskola. Musiken var alltså redan från tidig ålder en stor del av hennes liv och innan det stora genombrottet med ”Främling” hade Carola varit med i flera olika tv-program, talangtävlingar och medverkat i två grupper, tjejtrion ”Tre Tjejer” och det mer rockiga bandet ”Stand By”. Hon vann exempelvis landets största talangtävling ”Nya ansikten” hela tre gånger.

3.2 Främling

När hon medverkade i tv-programmet Hylands Hörna fick skivbolaget Marianns direktör Bert Karlsson syn på henne och såg den talang och vilka framtidsmöjligheter detta kunde föra med sig, och ville därför knyta henne till sitt stall. Redan 1982 blev Carola erbjuden en låt att sjunga i Melodifestivalen men hon tackade nej därför att hon inte tyckte att den var tillräckligt bra. Det skulle dröja ett år till innan Carola som 16 åring tog både Sverige och världen med storm och genombrottet och den stora begynnelsen för artisten Carola var ett faktum.

Lasse Holm, upphovsman till ”Främling” berättade i en intervju för ”Något för alla” 2004 hur Carola fick upp hans ögon för hur stark tro på Gud en människa kan ha. Han sade; ”Carola öppnade mina ögon för andligheten”. För Lasse Holm kom Carolas frimodiga vittnesbörd som en överraskning. Under genrepet inför melodifestivalen i Malmö 1983 såg han sin artist läsa ett stycke ur bibeln och slå ihop den och säga:

– ”*Jag tror det här kommer att gå bra.*”

- ”Är du frälst?” Frågade Lasse.
- ”Ja det är jag!” svarade Carola.

I och med Carolas kristna framtoning medverkade enligt Lasse detta till att ge personer en personlig tro på Gud, man började läsa bibeln, för det gjorde ju Carola. Låten ”Främling” byggde en stor plattform för den kristna tron. Lasse Holm sade även i intervjun att många trodde att det där med Carolas tro skulle gå över.⁴ Men så blev ju inte fallet, snarare tvärtom. Carolas tro tycks bara bli starkare och starkare med åren.

3.3 Artisten Carola

Sedan dess har framgångssagan Carola fortsatt och hon har skördat framgång i olika projekt och utmaningar. Hon har varit med i Melodifestivalen fyra gånger (fjärde gången nu 2006 med ”Evighet”), hon har släppt över 20 skivor, medverkat i otaliga shower, konserter och turnéer och varit med i musikaler som Sound of Music, där hon spelat mot Tommy Körberg och Christer Sjögren. Carola har provat på flera olika stilar och kan sägas vara en ”allround-entertainer”, med konsten att kunna leverera i allt ifrån vaggsånger, gospel, psalmer och julsånger till mer pop och rock.

Hon är inte bara framgångsrik sångerska och artist utan är bland annat även framgångsrik affärskvinna och har exempelvis fått olika modelljobb. Carola har som den stjärna hon är cirkulerat mycket i press under sina år, och ”skandalerna” och rubrikerna har varit stora. Uppseendeväckande händelser på senare år har varit exempelvis bilkrascher och utlottningen av hennes kattungar i radio, som väckte stor uppståndelse hos djurvänner och veterinärer. Yttranden om homosexuella och kastade blomkrukor är fler exempel på sådant som skapat rubriker, mer om detta på sidan 12 och framåt.

⁴ Något för alla 1-2004 David Johansson.

3.4 Melodifestivalen

Carola är vid det här laget en erfaren och välkänd schlagerartist och här kommer några viktiga årtal och händelser från hennes olika medverkanden i Melodifestivalen:

1983 Carola 16 år gammal, vinner med låten ”Främling”. Bibeln är med och hon yttrar det välkända ”Jag tackar Herren för segern”

1990 Carola gör en uppmärksammas comeback sju år efter genombrottet. Denna gång kommer hon på andra plats. All press fokuserar på hennes tungomålstalande och engagemang i Livets Ord. Carola framställs som en ”obskyr sektmedlem.”⁵ Under hennes framträdande försvinner tv-bilden och SVT menade att det var störningar på sändningen. Carola själv har senare berättat att en avhoppad satanist erkänt för henne att det var ett sabotage där han själv var delaktig.⁶

1991 Genom vinsten med ”Fångad av en stormvind” får Carola sin revansch mot dem som kallat henne obskyr sektmedlem och hon vinner både den svenska och europeiska tävlingen.

2000 Carola medverkar som en av tio programledare i tävlingen. Nyseparerad från maken Runar Sögaard bär Carola i direktsändningen en tröja med det blinkande budskapet ”Ledig”. En kombination av chockerande och självdistans får publiken på fall.

2003 Diskas Carolas låt när hon inte vill sjunga den själv. Hon leder istället en deltävling och uppträder i skuggan av hot mot sin person.

2006 Carola vinner den svenska melodifestivalen med ”Evighet” och ställer upp i Aten med låten översatt på engelska, ”Invincible” (oövervinnelig), där hon slutar på en femteplats.

⁵ Aftonbladet 2006-03-07.

⁶ Se ovan.

4 Den andliga Carola

En röd tråd som löpt genom åren och genom hennes karriär och framgång, och som antagligen är Carolas största kännetecken, är hennes starka och öppna tro. Men hur fick hon denna starka tro egentligen och hur har den fått utlopp genom åren?

4.1 Att finna Gud

Carola växte som man kanske inte kan tro upp i ett ickereligiöst hem. I familjen talade de dock ofta om religion och Carola sägs ha haft en stark barnatro. Det var först i trettonårsåldern som hon fann Gud på riktigt, då hon kände frälsning under ett läger. Det var när folk från *Credo*⁷ besökte klassen, som Carolas intresse och nyfikenhet väcktes. Hon började medverka på skolans rastandakter samt att vara med på Credos möten och läger. På ett skidläger när hon var tretton kände hon plötsligt en riktig frälsningsupplevelse och som hon själv beskrev det kände hon verklig glädje, hon kände kraften inom sig och inte bara längre en tro på Gud utan även en vän i Jesus. Hon visste från och med då att hon var skapad med mening, att hon inte tillkommit bara av en slump, vilket kändes "jättehärligt".⁸ Hon möttes positivt av omgivningen, av familjen och skolkamraterna och hennes tro möttes av respekt och fick gott om utrymme. 1981 konfirmerades Carola efter att ha gått sommarbibelskola hos Credo och den bibel hon fick då, den lilla röda, kom att bli berömd för all framtid. Det var den hon hade med sig två år senare under det stora genombrottet i Melodifestivalen.

På hösten efter melodifestivalen 1983 började hon gå i bibelskola hos Credo för att skaffa sig mer teoretiska kunskaper och kanske även för att få lite distans till den nyvunna uppmärksamheten och framgången. Det är nog Carolas största bedrift, att aldrig lägga tron åt sidan för att bli berömd. Tvärtom är tron en del av henne och en del av musiken och framgången. Och tron har absolut bidragit till hennes stora framgångar på ett eller annat vis. 1988 påbörjade hon en tvåårig utbildning på Livets Ords skola i Uppsala.

Under en kristen konferens i Tyskland 1987 träffade Carola den norska predikanten Runar Sögaard och de blev ett par. Carola ska ha sagt:

⁷ En fri rörelse inom Svenska Kyrkan med mottot att göra "Jesus känd, trodd och älskad".

⁸ *Boken om Carola*, Janson/Willborg, sidan 57.

– ”Jag var alldeles ensam och då fick jag ett ord från Gud. Jag fick ett bibelord och en månad efter fick Runar samma ord.”⁹

De förlovar sig samma år och Carola kommenterar alltså det hela med att det var tron som förde dem samman. Men den här gången ville Gud något annat och paret bryter förlovningen efter ett år för att åter föra dem samman 1990 och de gifter sig i Livets Ord barack utanför Uppsala.

– ”Det viktigaste är att Runar är så äkta i sin tro. Jag har mött en man som också sätter Gud först”, sade Carola den gången.¹⁰

1995 gick paret ur Livets ord och två år senare föddes sonen Amadeus. År 2000 gick paret skilda vägar och skilde sig. Carola har haft flera utpekade pojkvänner genom åren och spekulationerna har varit många men den nuvarande verkar vara den norska predikanten William John. Carola har tillhört Stockholm Karisma center, men församlingen gick i konkurs. I en intervju i Svenska Dagbladet nyligen uppgav hon att hon tillhör Svenska statskyrkan.¹¹

4.2 Carola och Livets ord

1990, samma år som Carola skulle göra sin stora comeback i melodifestivalen kretsade mycket kring henne och Livets Ord. Carola medverkade 23 år gammal i en gudstjänst i Södermalmskyrkan i Stockholm, som hon då tillhörde, och under gudstjänsten var Carola mycket aktiv som försångare och förkunnare. Då och då övergår Carolas förkunnelse i ett extatiskt tungomålstalande. Gudstjänsten, som bandades och spreds, väckte rabalder, både då för 16 år sen men även nu idag. Förra året (2005) spelade humorprogrammet ”Hundra höjdare” på Kanal 5 upp inslaget och presenterade detta som ett av ”efterkrigstidens tyngsta hjärnsläpp”. Carola funderade på att vidta rättsliga åtgärder mot kanal 5 och hon tycker själv att det var ”lågt” av dem samtidigt som hon säger att hon inte uttrycker sig på det viset idag. Hon säger att det hände för sexton år sedan och inte var menat att bli offentligt.¹²

⁹ Expressen 2003-06-15 Wilhelmson.

¹⁰ Expressen 2003-06-15 Wilhelmson.

¹¹ Svenska Dagbladet 2006-05-14 Harry Amster.

¹² Aftonbladet 2005-11-22 Forsling.

Efter denna gudstjänst för sexton år sedan ansåg avhoppare från Livets Ord att Carola blivit hårt indoktrinerad och styrd. FRI¹³-ordförande Harriet Svenherd säger till Expressen att Livets Ord antagligen fått Carola i deras våld, hon har fått höga krav ställda på sig att förverkliga det man påstår att Gud gett henne i uppdrag. Hon hoppas även att Carola orkar hoppa av Livets Ord och att hon har många som är beredda att hjälpa henne utanför.¹⁴

I ett radioprogram efteråt gick en gammal medlem som lyckats bryta sig ur den omdebatterade ”sekten”, till angrepp mot Livets ord och speciellt mot den mest kända medlemmen, Carola. Medlemmen menade att Carola utnyttjades som en PR-figur av Ulf Ekman och Livets ord. Han ansåg att den publicitet Carola får genom melodifestivalen gynnar även LO och om hon vinner får församlingen hela Europa som missionsfält. Carola ska även ha fungerat som ett dragplåster för att locka till sig fler människor och då kanske mest ungdomar. Efter tv-programmet fick den gamle LO-medlemmen ta emot hotfulla telefonsamtal, en person ska ha ringt och sagt att Gud hade gett honom nådatid och eftersom han förstod att han sågs som en förrädare tog han hoten på allvar.¹⁵

När Carola samma år ställde upp i melodifestivalen lovade hon att hon inte göra någon reklam för Livets ord, vilket TV-ledningen befarat. Hon sade till Expressen:

– *”De behöver inte vara oroliga, detta är en ren popgrej för mig, jag ska inte säga något om kyrkan.”*

Efter den senaste tidens uppståndelse med Carola och Livets Ord var förstås journalisterna väldigt angelägna om att få ställa frågor, kring hennes medlemskap och om de mordhot som funnits mot dem som kritiserat sekten. Carola vägrar dock kommentera dessa frågor och lämnade lokalen.¹⁶

Under samma natt som melodifestivalen 1990 gick av stapeln blev Livets ords kyrka i Uppsala utsatt för ett bombattentat, då det exploderade i entrén till kyrkan.¹⁷ Under själva uppträdandet, precis när Carola skulle sjunga avbröts sändningen och man misstänkte ett sabotage. Det visar sig vara ett vanligt rutinfel men det var inte alla som höll med om det,

¹³ Föreningen Rädda Individiden.

¹⁴ Expressen .

¹⁵ Expressen 1990-03-07 Pekkari.

¹⁶ Expressen 1990-03-08 Öhman.

¹⁷ Expressen 1990-05-02.

Carola själv ansåg att avbrottet inte var någon tillfällighet. Den gången slutade hon ”bara” tvåa.

Carola fick flera hotbrev efter melodifestivalen och hoten bedömdes så allvarliga att hon fick bevakning kring bostaden. Carola sade själv till Expressen, trots de skarpa hoten;

– ”*Bibelskolan har gjort mig stark. Jag kan stå när det blåser. Det går inte att få mig på knä.*”¹⁸

Efter all uppståndelse den våren är det förståeligt att Carola och Runar önskade stor bevakning när deras bröllop stundade i slutet av maj 1990. Vigsselförrättare var Livets Ord pastorn Ulf Ekman och när bröllopet ägde rum den 26 maj i Livets Ords kyrka i Uppsala var både vakter och poliser på plats.

1995 lämnar Carola och Runar Sögaard Livets Ord och Runar kommenterade det hela såhär:

– ”*Kom som du är, men bli som vi, var Livets Ords policy. Det blev för trångt, det fanns en del vi inte kunde ställa oss bakom. Bland annat monopoltänkandet på andliga upplevelser och högmodet.*”¹⁹

De ansåg även att Ulf Ekman var för totalitär.²⁰

Åtta år efter avhoppet från Livets Ord var Carola tillbaka och sjöng in det nya året i en fullsatt lokal med tusentals medlemmar. Pressvärden David Holm sade att hon skulle sjunga några låtar men att hon inte är medlem hos dem igen. Det var alltså ingen comeback hos den omdebatterade frikyrkan.

På frågan varför hon gick med i den kontroversiella frikyrkan har hon i tidigare intervjuer svarat:

– ”*Den som är hungrig vill bli mättad.*”

¹⁸ Expressen 1990-05-02 Isaksson.

¹⁹ Expressen 2003-06-15 Wilhelmsson.

²⁰ Expressen 2003-01-01 Lagerwall.

5 Analys/undersökning

Jag har valt att försökt analysera detta ”fenomen” genom att koppla framgång till framgångsteologi sett utifrån ett vetenskapligt perspektiv. Jag har även sett lite närmare på begreppen idol och ideal. Jag tänkte dock börja med att skriva lite mer om Carola och hennes tro gestaltat i media.

5.1 Tro i media genom åren

Som de flesta berömda personer har även Carola stundtals fått stor uppmärksamhet i media på grund av inträffade händelser. Jag tänkte ta upp några händelser som det skrivits om som på något sätt har att göra med Carola och hennes religiositet och har skapat rubriker i tidningar de senaste åren.

5.1.1 Att bota homosexualitet med förbön

I december 2001 uttalade sig Carola om homosexualitet i gaytidningen QX och detta kommer att skapa stora rabalder. Hon hänvisade till sin tro, som säger att homosexualitet är ”onaturligt”, hon får inte ihop ”fortplantningsekvationen”.²¹ Hon yttrade även att hon känner till homosexuella som idag lever som lyckliga heterosexuella efter förbön.²² Uttalandet vållade stor debatt, kända artister som Jonas Gardell och Lars-Åke Wilhelmsson kritiserade henne skarpt.

Carola skriver efter händelsen ett öppet brev till QX där hon skriver att hon är ledsen om hon sårat människor och att homosexualitet inte är en sjukdom. Hon anser sig blivit feltolkad med uttrycket om att det går att bota homosexualitet med förbön.²³ Många homosexuella tyckte dock inte att ursäkten räckte och talade om hyckleri, gayvärlden var ju en stor del av publikskaran.

Ulf Lidman, präst och homosexuell ville tona ner betydelsen av Carolas uttalanden;

– ”Att fråga Carola om teologi och homosexualitet är väl ungefär som att fråga en träslöjdlärare om hjärnkirurgi.”

²¹ Expressen 2001-12-20.

²² Expressen 2003-06-15 Wilhelmsson.

²³ Aftonbladet 2002-03-29 Lindberg.

Han ville även se henne medverka och dela nattvarden med homosexuella för att visa att hon menade allvar med ursäkten.²⁴

Fyra år senare inför årets melodifestival är saken fortfarande inte bortglömd. Delar av gayvärlden uppmanar till bojkott av Carola som bland annat kallas feg och falsk.²⁵ Det skapas verkligen en splittring och blandade känslor och inte alla vill bojkotta henne som artist enbart för att hon har andra åsikter. Kluvenheten med att föröka tränga undan hennes åsikter och bara ta åt sig av artisten och stjärnan Carola borde vara ganska svårt. Inför den svenska finalen dyker såklart frågor upp åter igen kring Carola och homosexualitet men hon väljer att inte kommentera det hela.

Eftersom European Song Contest är en stor folkfest i gayvärlden ställs hon åter mot väggen för sitt tidigare uttalande. Veckan innan den stora Europafinalen i Aten går Carola åter igen ut och säger att hon ångrar sitt uttalande om homosexualitet.²⁶ Kanske ännu ett drag för att få extra uppmärksamhet?

5.1.2 ”Jag kände mig vild och glad”

Sommaren 2005 medverkade Carola i populära ”Allsång på Skansen” och skapar åter igen rubriker. Under själva framträdandet ryckte hon upp en blomsterplanta med jord och rötter och kastar ut den i publiken och träffar en åskådare. Till Expressen sade Carola efteråt att:

– *”Jag kände mig vild och glad.”*

Senare i låten hoppade hon ner från scenen för att hälsa på sina fans, ramlade och skrapade knäna blodiga. Kanske ett helt naturligt uppförande av en rockstjärna, men Carola fick ändå rubriker mot sig i stil med ”Gud sade åt mig att kasta krukan” och människor funderade vad det hade tagit åt henne.

Efter händelsen med blomsterkastningen bjöd Carola hem flickan, som hon träffat med blomman och som fick sina kläder nerjordade, för att be om ursäkt. Denna verkade inte ha blivit arg över händelsen utan tvärtom tyckte hon att det var fantastiskt att få träffa sin idol som hon haft sen 5-årsåldern.²⁷ För henne var detta en dröm som gått i uppfyllelse men

²⁴ Expressen-Kvällsposten 2002-03-30 Lindehag/Ericson.

²⁵ Expressen 2006-03-15 Brandin/Pettersson.

²⁶ Aftonbladet 2006-05-13 Nylén.

²⁷ Expressen 2005-07-13 Vogel-Rodin/Forsling.

undrar vad som hänt om det inte varit en beundrare som fått blomman på sig? Då hade antagligen rubrikerna blivit ännu större.

Lagom till Europafinalen i Aten visar grekiska tv-kanaler det omtalade inslaget från Skansen. En tv-reporter försöker smutskasta och håna Carola och anser det vara en fruktansvärd handling som inte passar en superstjärna. Carola säger till Aftonbladet om det hela:

– ”Jag är van vid och beredd på att det händer saker bakom scen. Jag kör ändå och är väldigt fokuserad.”²⁸

5.1.3 ”Profeten” Carola

Samma sommar som blomsterkastningen på Skansen uppmärksammas även Carolas debut som predikant på en kristen konferens i Torp utanför Örebro. Då pratade hon om sin tro och tusentals åskådare kunde höra henne berätta om sin övernaturliga förmåga, konsten att se syner. Hon ska bland annat ha sett en flicka som dog i flodvågskatastrofen.²⁹ I sin predikan berättade även Carola att Gud redan för 14 år sedan kallat henne som profet och att hon känner en ny kallelse, att vara förkunnare i ord och inte bara i sång.³⁰ Lars Lindström från Expressen skrev att ”hennes syner skrämmer mig” och kallar det hela tragikomiskt när Carola påstår sig känna på sig en vecka innan vad som ska stå på löpsedeln om henne.³¹

I januari 2006 gick Carola ut och sade att hon vill ta konserterna ett steg längre med särskilda dagar där hon ska lära publiken mer om sin tro. Hon ville få chansen att berätta vad Jesus betyder för henne och kallade det för ”Gospel station”. Hon sade till Aftonbladet;

– ”Man ska komma för att få gemenskap och lovsång och för att bli berörd.”³²

Expressen skriver i en artikel i Mars 2006 i samband med melodifestivalen och hennes PR-resa till Grekland, att det för Carola är naturligt att missionera. Hon ska själv ha sagt:

²⁸ Aftonbladet 2006-05-18 Forsling/Nylén/Lindner.

²⁹ Expressen 2005-07-12 Vögel-Rodin.

³⁰ Expressen 2005-06-29 Norberg.

³¹ Expressen 2005-06-23 Lindström.

³² Aftonbladet 2006-01-25 Anna-Karin Grenninger.

– ”Det är en del av mitt liv, som för många sydlänningar. Ju mer odramatiskt man gör det desto bättre känns det. Det är härligt att jag står för Jesus. Det gör mig lycklig och jag vill undervisa dem som vill veta.”³³

³³ Expressen 2006-03-27 Nathalie Joo.

5.2 Från Främling till Evighet

Efter att ha tagit hem den svenska melodifestivalen får då Carola chansen att för tredje gången representera Sverige i Europafinalen, som detta år äger rum i Aten. Vägen till finalen är dock inte helt enkel. Ett par dagar innan själva finalen går av stapeln måste Carola och hennes ”Invincible” kvala in via en semifinal. Carola själv är fullständigt övertygad om att gå vidare till finalen, om inte av egen kraft så med Guds hjälp.³⁴

I en chatt på Aftonbladets hemsida har Carola svarat på några läsares frågor och där förklarar hon låten ”Evighets” budskap. Hon skriver att hon tycker att den har ett kristet budskap, att den andas en lovsång och att Guds närvaro och liv finns i varje andetag och varje steg vi tar. Man kan även tolka den som mellan två människor och den universella gemenskapen som man kan känna enhet i. En lycka som uppstår i hjärtan som brinner, en känsla av evighet och som Carola även tror finns i himlen. Det handlar om kärlek som finns där oavsett svaghet och brister i våra egna liv. Hon avslutar med raden; ”När Jesus betalade priset med sitt liv på korset, och gav oss ett evigt liv.”³⁵

Den här låten och upplevelsen är mer än bara en tävling för Carola. Hon vill erövra världen. Hon har förhoppningar om att slå igenom ytterligare internationellt. I DN berättar hon om att hon innan den inplanerade sommarturnén ska hon vara tillgänglig för internationell press och tv, för nu ska Europa erövrats.³⁶ I samma intervju säger hona att tiden är rätt för henne nu och tack vare ”invincible” får hon nu en möjlighet att etablera sig som artist i andra europeiska länder.

I Expressen den 22 mars kunde man läsa en artikel med rubriken ”Carolans galna bergspredikan”. Under PR-resan till grekland tog Carola varje tillfälle att sprida sin tro. På en klippa vid Akropolis ska sångerskan ha utropat ”Messias kom tillbaka”. Carola förklarar sitt utspel såhär:

– *”Det kom helt spontant. När det ges naturliga tillfällen känns det bra. Allt som jag gör är en lovsång. Jag vill tacka Gud för livet.”*

³⁴ Svenska Dagbladet 2006-05-14 Harry Amster.

³⁵ Aftonbladet 2006-03-13.

³⁶ Dagens Nyheter 2006-05-13 Mats Carlbon.

Carola spred även sitt Gudsbudskap i grekisk media. I en tv-show talade hon mycket om Gud och om sin tro. Carola själv tror att grekerna har lättare att ta till sig hennes budskap än svenskarna.³⁷

Inför finalveckan i Aten gör Carola sitt bästa för att vinna mediernas stöd, bland annat genom att gå på så många delegationers fester som möjligt, göra bra presskonferenser och marknadsföra svenska specialiteter genom att dela ut pepparkakor. Uppståndelsen kring denna stjärna är stor och Carola gör sitt bästa för att bli favorit.

Carola berättar om att hon har en livvakt som följer henne överallt, vilket kanske inte är alltför vanligt i dessa sammanhang. Men som den stora stjärna hon är och med tidigare upplevelser, med förföljare och hot, är det klokast för henne att ha extra beskydd. Några dagar innan semifinalen den 18 maj, står det att läsa att även denna gång finns det misstanke om sabotage mot Carola. Det fanns ju även misstanke om sabotage 1990. Den här gången är det ström som brutits till fläktar, en avbokad buss och nedfläckade flaggor.³⁸

Carola satsar helhjärtat på att nå ut med ett fullkomligt budskap. Både låten, dess mening och resten av showen ska sammanfogas. Om sina scenkläder säger Carola;

– *”Jag vill öppna upp som himlen.”*³⁹

Med hjälp av ett blått släp som böljar sig som havet och som moln på himlen och med en guldfärgad korsett som visar upp det som finns på insidan, guldets, det som vi har i våra hjärtan, ska Carola frälsa Aten.⁴⁰

Känslan hon har när kommer ut på scenen beskriver hon i DN bland annat såhär;

– *”Där trivs jag. Då är det vi alltså. Då är det du och jag och hela himlen och härligheten. Det finns inga hinder, ingenting kan stoppa mig, jag sjunger tills jag dör.”*⁴¹

Trots att Carola tog sig vidare från semifinalen fick hon inte tacka herren för segern i den stora finalen den här gången. Carola och ”Invincible” slutade på en femteplats i Aten 2006,

³⁷ Expressen 2006-03-22 Nathalie Joo.

³⁸ Aftonbladet 2006-05-15 Ek/Nylén.

³⁹ Aftonbladet 2006-05-13 Nylén.

⁴⁰ Metro 2006-05-17.

⁴¹ Dagens Nyheter 2006-05-13 Mats Carlbon.

och det var en något besviken sångerska som hade siktet inställt på att vinna. Till Aftonbladet sade hon att "hon nog kan tänka sig att ställa upp igen om det känns kittlande och rätt".⁴²

Efter att ha figurerat dagligen i de flesta tidningarna innan finalen i Aten, har uppståndelsen lagt sig ner betydligt. Fick Carola den uppmärksamhet hon strävade efter och öppnades dörrarna till resten av världen? Det återstår att se, men faktum är att Carola är stor, inte bara som artist utan även på något vis som människa. Även om man är anhängare till henne eller inte får hon människor att reagera, positivt och negativt, och detta borde ju på något vis ha att göra med hennes övertygande tro?

5.3 Idol och ideal

Christian Braw tar i ett kapitel i sin bok "I världen" upp resonemang kring idol och ideal och nämner där Carola som ett exempel.⁴³ Han skriver att "idolen som artist gestaltar framförallt samhällets dröm om evig ungdom". Carola representerade alltså en ungdomsgenerations dröm om sig själv som ung och framgångsrik. Braw säger dock vidare att i det ögonblick som hon går utanför idolbilden genom att t.ex. låta sin religiositet bli tydlig i sitt artisteri, upphör hon att vara idol för den stora massan av vårt folk. Det religiösa ingår nämligen inte i vårt folks önskebild av sig själv. Han anser att så som vi helst vill se oss själva så ska idoler vara. Och visst är det väl så? Vi människor har antagligen genom alla tider haft avgudar och önskebilder av oss själva. I våra dagar i detta alltmer sekulariserade samhälle är avgudarna inte formade i trä eller sten utan är mänskliga idoler bestående av kött och blod. Ofta är idolerna något högre stående, något onåbart och i vissa fall nästan heligt. Hur många barn drömmer inte om att få träffa sin stora idol? Hur blir det då om ens idol visar ett djup som vi inte själva kan förlika oss med?

Carola har nog förvirrat många fans, genom att ge dem mer än artisteri, hon ger människor ett budskap, vilket skapat och skapar olika reaktioner. Carola som idol kan skapa en förvirring för den som inte är religiös och inte vet hur man ska ta in tron. I de önskebilder vi skapar ingår inte ofta en religiositet så när de idoler vi har visar en sådan bild blir vi förvirrade. För de som är kristna och som delar Carolas tro, knyts snarare banden åt och dyrkan förstärks. men för de ickereligiös gäller det att göra ett val. Välja hur man vill förhålla sig till det hela, genom att acceptera henens tro, kanske försöka ta åt sig av hennes budskap, att fortfarande

⁴² Aftonbladet 2006-05-23 Susanne Nylén.

⁴³ Christian Braw "I världen".

gilla artisten Carola men inte delar hennes synpunkter, eller att helt bojkotta både Carola som artist och som person.

Anledningen till att jag diskuterar detta är för att jag anser att det är just en sådan ställning till henne. Oftast är det en för eller emot- känsla mot Carola just på grund av hennes uttalade religiositet. I den drömbild vi har av oss själva ingår ingen religiositet, eller så finns den där djupt inne men vi vet inte vad vi ska göra med den. Så när vi får konkreta budskap av då exempelvis Carola blir vi skrämda, mycket på grund av att samhället blir mer religionsfientligt. Med det menar jag att många inte vågar vara öppna med sin religiositet av rädsla för vad omgivningen ska tycka. Man vill inte sticka ut ur mängden samtidigt som man vill skapa en drömbild av sig själv.

Braw skriver även att idoler är ett surrogat för Gud. Om Gud är gud kan inte människan vara det och därför kan eller vill vi inte känna Gud. Den levande guden låter sig inte exploateras och behärskas så som publiken utnyttjar sin idol. Braw skriver även att det är gudlösheten som är den innersta hemligheten i idolens tragiska öde och han tar upp ett alternativ till idolskapet, nämligen idealet. Idealet framställer egenskaper som man själv kanske känner sig sakna och vill sträva efter. Idealet eller förebilden skänker hopp och kan visa vägen till ett värdigare liv. Och kanske är Carola mer ett ideal än idol för många? Eller kan det vara en blandning? Den till ytan vackra sångerskan är för många en idol till en början innan man med mer bekantskap finner sig ett ideal. Man finner en kvinna med ett budskap och med egenskaper som man själv strävar efter och plötsligt blir hon mer än en artist. Eller med motsatt verkan. När ens idol får ett djup man inte klarar av och kan förlika sig med, får effekten motsatt verkan och plötsligt blir det lättare att istället för att vara en anhängare blir man en motståndare.

Jag ville diskutera detta med tanke just på media och uppståndelsen där och ofta den smutskastning som förekommer, inte bara mot Carola utan antagligen mot de flesta celebriteter. Att ur medias synvinkel är det lättare att skapa rubriker där man spelar på religionen som något negativt istället för vice versa. Kvällspress och skvallerpress kan skapa stor kalabalik över något litet som inträffat för de vet att svenska folket inte är så ”vana” med religion. Samma händelse kan i en religiös tidskrift ses som en naturlig och inte alls så märkvärdig händelse.

Vad jag försöker komma fram till med det här resonemanget är att man kan vara en förebild i olika bemärkelser. Jag anser att Carola verkar vara en "hel" förebild, inte bara som artist utan även som människa och det kanske är därför hon lyckats hålla sig kvar som stjärna. Även om hennes artistkarriär stundtals eventuellt avstannat har hon parallellt en slag personlig karriär. Tack vare sin kristna framtoning vinner hon även fans där och detta har bidragit till den stora "hysteri" som kretsat och kretsar kring henne.

5.4 Religiositet och framgång

Hur kan religiositet bidra till ökad framgång i exempelvis sitt yrke? Går det att koppla samman fenomenet framgångsteologi med framgång? Detta tänkte jag ta upp och diskutera i följande kapitel, först mer allmänt om framgångsteologi och sedan koppla samman detta med Carola.

5.4.1 Framgångsteologi

I boken "Tro, Samfund och samhälle" tar författaren Göran Gustafsson i ett kapitel upp begreppet framgångsteologi men vad är egentligen framgångsteologi? Det finns något gemensamt för många av de företeelser som Gustafsson tar upp och det är att det handlar om grupper och individer som framgångsrikt gjort sig kända bland allmänheten, mycket tack vare att de bidragit med intressant material till massmedia. Trots en ofta negativ syn på dessa församlingar/individer har dessa ändå varit framgångsrika i att bland annat vinna anhängare.

Under begreppet framgångsteologi finns olika uppfattningar som sammanfattas av detta begrepp, och dessa har i stor utsträckning hämtats från USA och från en bibelskola i Oklahoma, ledd av Kenneth Hagin.⁴⁴ Den teologi som vuxit fram hos Hagin omfattar många element men det är i första hand inte uppfattningarna om Gud, Jesus och den heliga Ande i framgångsteologin som skapat uppmärksamhet i relation till andra uppfattningar. Istället är synsätt som att människan utsätts för prövningar och lidanden utav onda makter, då djävulen och de onda andarna är verklighet i denna teologi. Sjukdomar kommer från djävulen och att bli besatt av en ande kan visa sig som en psykisk sjukdom. Betonandet av helandet är viktigt och att vara stark och frisk hör samman med Guds vilja. Med hjälp av en verkligt levande tro och övertygad bön kan alla brister och svagheter övervinnas.

Ett fullkomligt mänskligt liv innebär inte enbart hälsa utan även ekonomiskt välstånd och detta går att be om lika väl som att be till Gud om tillfrisknande från en sjukdom. Gustafsson skriver att kritiker av framgångsteologin bland annat har tagit fast på synen på djävulen och de onda andarna, vilket har nedtonats eller försvunnit i de flesta kristna traditioner. Man har reagerat mot synen på sjukdomar och ställt sig frågan vad man ger för svar till dem som inte blir helade trots sin tro och bön. Kritikerna menar att om Gud vill att alla ska vara friska och framgångsrika finns det ett förakt mot svaga människor, vilket har få motsvarigheter i den kristna traditionen.

⁴⁴ Göran Gustafsson, *Tro, samfund och samhälle* sidorna 129-143.

5.4.2 Trosrörelse och Livets Ord

Eftersom jag vill undersöka kopplingen fenomenet Carola med fenomenet framgångsteologi har jag valt att använda mig just av detta begrepp. Jag vill försöka se på framgångsteologin från ett vetenskapligt utifrånperspektiv. I boken "Nyreligiositet i Sverige"⁴⁵ bidrar Carl-Gustav Carlsson med ett kapitel om trosrörelse och Livets Ord. Där skriver han att begreppen framgångsteologi och trosförkunnelse omväxlande har använts för att beskriva den förkunnelse och verksamhet som förknippas med exempelvis Livets Ords församling i Uppsala. Han menar att forskare och kritiker av fenomenet använder sig av det förstnämnda begreppet medan anhängare och sympatisörer hellre använder begreppet trosförkunnelse. Detta begrepp ska klarare uttrycka församlingens fokus, trons roll hos den troende människan. Rörelsen som denna terminologi har gett upphov till kallas därutav trosrörelsen eller trosväckelsen. Carlsson påpekar att trosrörelsen inte är ett samfund i traditionell mening och att Livets Ord och trosrörelsen inte är detsamma. Trosrörelsen i Sverige utgörs av ett antal lokala församlingar med olika riktningar. Den ena riktningen har församlingar med starka band till Livets Ord i Uppsala medan den andra riktningen inte har dessa band. Dock omfattar båda riktningarna en liknande förkunnelse.

Det finns några perspektiv som först och främst fått forskare att tala om förkunnelsen som framgångsteologi. För trosförkunnarna finns det en självklar förutsättning att Gud själv vill att människan ska vara stark, frisk, oberoende, och att hon skall övervinna världen och lägga jorden under sig.

Människan hade från början en härskarställning på jorden, grundat på ett kontraktsförhållande mellan Gud och människan. Ett kontrakt som innebar bestämda positioner och ömsesidiga förpliktelser. Människan spelade huvudrollen på jorden men förlorade sin ställning som herre över jorden, i kontraktsbrottet med Gud, och ställningen övertogs av djävulen. Människan blev en slav och har under utvecklingens gång blivit mer och mer bunden av världens nye makthavare och härskare. Gud förbannar orättfärdighet och välsignar rättfärdighet. Människan görs rättfärdig i Jesus Kristus och när människan tar emot Jesus Kristus i sitt liv skapas hon på nytt, hon föds av Gud. Är människan född av Gud är denna även rättfärdig inför Gud. Den nya människan, "den fullkomliga människan" har sitt ursprung hos Gud och är därför orörd av synd och är lika ren och rättfärdig som Gud. Den nya människan kan från sin återvunna position göra anspråk på att leva ett segerrikt liv och har rätt till de välsignelser som Gud vill

⁴⁵ Liselotte Frisk, *Nyreligiositet i Sverige*.

skänka henne. I dessa välsignelser ligger både gudomligt helande och ekonomisk framgång. Människan behöver inte vara ett offer i världen utan kan bemästra och ha herraväldet över sitt liv. Detta och kanske då främst betoningen på att människan ska ha ekonomisk framgång, leder till begreppet framgångsteologi. Framgångskonceptet hos trosförkunnarna inkluderar dock både andliga och materiella välsignelser. För den nya människan är möjligheterna gränslösa på jorden och syftet med förkunnelsen är att återställa människans ställning som hon hade innan djävulen tog över.

Förkunnelsens uppgift blir att klarlägga vägen till möjligheten människan får genom att följa trons väg och få en livsmöjlighet. Den troende människan måste bli medveten om vem hon är, vad hon har och hur hon ska handla, vilka gärningar hon är kapabla att utföra. Människans möjligheter är att allt blir möjligt och inget annat än tron kan aktivera Gud. Syftet med människoblivandet är att bli som Gud. Människan är inte bara ett av Guds redskap utan har tillgång till alla Guds resurser. Människosynen och gudsbilden tenderar att konvergera.

Carlsson skriver att i förhållande till traditionella frikyrkliga livsstilar kan man se både kontinuitet och förändring. Man avvisar både fattigdomsideal och enkelhet genom att betona vikten av ett framgångsrikt liv.

”Att Livets Ord är en amerikainspirerad företeelse framgår inte bara av den teologi man presenterar och genom de mötesformer man utnyttjar utan också av den typ av organisation man byggt upp och av den professionalism som präglar mycket av verksamheten.”⁴⁶

Så skriver Gustafsson med anledning av att Livets Ord grundare Ulf Ekman organiserade Livets Ord 1983 efter en studievistelse i Tulsa, Oklahoma. Välregisserade möten, hög teknisk kvalitet på trycksaker, skickligt genomförd marknadsföring och försvar mot angrepp utifrån utgör några kännetecken för att det är specialister som ligger bakom den ideologi som Livets Ord står för. Livets Ords stiftelse och församling har nästan kontinuerligt varit föremål för angrepp av olika slag just på grund av att dess verksamhet för många nästan blivit synonym med framgångsteologin.

⁴⁶ Gustafsson, *Tro, samfund och samhälle*, sidan 136.

5.4.3 Biblisk framgångsteologi

”Framgångsteologi kan uttalas som läran om Guds framgång”

Så står det att läsa i Krister Holmströms skrift ”Biblisk framgångsteologi”⁴⁷ från 1986. Ulf Ekman skriver i sin kommentar till boken att han tycker det är glädjande med en så djuplodande redogörelse av verklig biblisk framgångsteologi som denna bok utgör. Ofta har slutsatser i diskussionerna kring framgångsteologin blivit helt orimliga anser han. Vad skriver då Krister Holmström om detta fenomen framgångsteologi? Han som inte är kritisk mot detta utan ser på framgångsteologin ur ett insiderperspektiv? Märk väl att detta material är 20 år gammalt, men framgångsteologi fortsatte att vara ett omdebatterat ämne.

Vad är då syftet med biblisk framgångsteologi? Holmström skriver i inledningen på skriften att den finns många som inte är förstjusta i Guds framgång men att han själv hatar Satan och hans rike, han älskar Gud och hans rike. Han önskar inget hellre än framgång för Guds rike.

Under 80-talets början hände något nytt med den andliga förnyelsen i Sverige. På ett sätt som inte varit vanligt tidigare ställdes undervisningen i Guds ord i förgrunden och betoningen av Guds ord gav väckelsen ett nytt och kraftigare drivmedel. Trosundervisningens betydelse ökade för varje år och det var betoningen av Ordet och tron som skapade kritik. Från att ha varit en oförarglig undervisning blir det en profilerad undervisning med kraftfulla predikningar och gamla traditioner och ordningar ifrågasätts. Predikanterna upptäcker en levande och utmanande frälsare att tro på och segra tillsammans med idag. Vid sidan av tro är nyckelordet uppenbarelse och detta i form en ny uppenbarelse av det som redan är skrivet, uppenbarelse av Bibelns Gud. Denna uppenbarelse säger Holmström, leder till teologisk förnyelse som är mycket djupgående och radikal och handlar inte bara om vissa tillämpningar som helande och välbefinnande. Istället handlar det om förnyelse och reformation av den teologiska grunden, reformationen av gudsbilden, av människosynen och av förståelsen av det kristna livet och detta bidrar till att det pågår en genomgripande teologisk reformation i vårt land, enligt Holmström.

Holmström fortsätter med att förklara det klara bibliska budskap som biblisk framgångsteologi presenterar. Gud bevisade sin kärlek till oss genom att Jesus dog för oss medan vi ännu var syndare. Gud gör varje syndare som tar emot Jesus i sin tror rättfärdig. Gud välsignar sina rättfärdiggjorda barn. Men välsignar Gud alltid den rättfärdige? Den rättfärdige ska leva av tro och får liv genom tro, samt lever av tro. Gud behöver människor

som tror på löftet för att genom dem uppfylla det och löftet kan uppfyllas genom tron som är verksam på löftets grund.

Jesus liv på jorden uppenbarar hur våra liv kan vara. Vi har dött och uppstått med Kristus och i honom är vi rättfärdiga och välsignade med den heliga Ande. Vi kan leva Guds rikes liv här på jorden precis som Jesus gjorde genom den heliga Ande. Holmström fortsätter med att det bara är frågan om vi har tro till detta. Det är nämligen tron som besestrar världen och tron kommer bara där Guds ord predikas och undervisas utan ”teologiska dimslöjor”, som han kallar det. Holmström nämner även att den gamla tidsåldern uppenbarligen inte är slut, som framgångsteologi påstås hävda, men den nya tidsåldern, Guds regeringsperiod har börjat. Evangeliet är glädjebudskapet om en ny konung, som intagit tronen och fiende efter fiende läggs under hans fötter. Jesus lever och är herre, utropar Holmström vidare.

Framgångsteologin anklagas stundtals för att predika en förenklad gudsbild och denna förenklade gudsbild kommer från Jesus. Intentionen med biblisk framgångsteologi är att presentera Gud och Guds verk i linje med Bibelns uppenbarelse och att framställa människans tro på samma sätt som Jesus beskrev den. Holmström skriver att man personligen måste tro att Jesus dog för just min skull för att bli rättfärdiggjord och personligen tro att löftet gäller mig själv. Biblisk framgångsteologi har ett enda stort mål i sikte, att vinna världen gör så att Jesus blir förhärligad.

Det som gör så att Guds rike verkligen får framgång här i världen är tron. Den som tror förmår allt. ”Allt vad ni ber om och begär, tro att det är er givet, och det skall ske er så.” Med dessa rader avslutar Holmström sin skrift utan att ha nämnt något om de ämnen som utåt sett skapat debatt kring framgångsteologin. Exempelvis diskussionen kring framgång och kanske mest i den bemärkelsen rikedom, inte bara själslig utan även materiell samt framgång på andra plan.

Det är just detta som skiljer synen på framgångsteologin utifrån ett utifrån- respektive inifrånperspektiv. Tolkningarna skiljer sig beroende på om man nyttjar ideologin eller ej. Utifrån sett kan man tolka framgångsteologin som ett redskap att vinna både status, framgång och kanske även makt? Inifrån sett använder man ideologin för att personligen komma närmare gud och hans rike, eftersom allt är möjligt bara man tror.

⁴⁷ Krister Holmström, *Biblisk framgångsteologi*.

5.4.4 Carola-framgång-framgångsteologi

”Ett segerrikt liv i Kristus. Jesus med sitt liv, sin död och uppståndelse visade att Gud vill frälsa människan till ande, själ och kropp och att Guds vilja är att varje människa i detta livet skall vandra i gudomlig hälsa, gudomligt välstånd och genom tro vara en övervinnare på livets alla områden.”⁴⁸

Så står det att läsa på Livets Ords hemsida,⁴⁹ och är en av de grundläggande sanningarna och en del av läran. Att människan ska vara en övervinnare på livets alla områden kan man exempelvis koppla samman med en framgångsrik artist och i detta fall med fenomenet Carola. Hon var ju ändå medlem i Livets Ord och denna strävan efter en slags fullständig fullkomlighet borde finnas kvar med henne i allt hon gör?

Det är det jag vill komma fram till med kopplingen framgång och framgångsteologi. Har man en stark ideologi som man tror på och följer i sitt religiösa liv borde detta även influera de andra delarna av livet. Att sträva efter Guds vilja och bli en övervinnare på alla områden, att man lever med tron att allt är möjligt bara man tror, borde bygga upp ens självförtroende enormt mycket.

Kanske bidrar detta till det ständiga debatterandet runt Carolas kristna framtoning, att det är fel att våga sticka ut hakan och tro på sig själv? I ett samhälle där vi blir mer och mer individualistiska är det i och för sig vanligt att ”vi gör karriär” och vågar ta för oss, men inte i livets alla aspekter. Vi gör karriär för att tjäna pengar och/eller bli kända, och kanske inte alltför ofta för att främja att Guds rike får framgång här i världen som Krister Holmström skrev.

Som det Göran Gustafsson skrev, att det ofta var individer som framgångsrikt gjort sig kända bland allmänheten, mycket tack vare det intressanta material de bidragit med till massmedia, tycker jag verkligen man kan koppla samman med Carola. Även om det ibland varit en negativ syn på henne har hon ändå lyckats skaffa fans och även detta stämmer ju in på Gustafssons resonemang. Även det han skriver om övertygelse passar in på fenomenet Carola. Att hon tack vare en verkligt levande tro och övertygad bön övervinner alla brister och svagheter. Carola verkar sträva efter ett fullkomligt mänskligt liv just som Gustafsson nämner, med några aspekter som hälsa och ekonomiskt välstånd. De perspektiv som C-G

⁴⁸ <http://www.livetsord.se/new/default.aspx?idStructure=645>.

⁴⁹ www.livetsord.se.

Carlsson tar upp kan även de knyts samman med Carola, anser jag. Visst vi alla vill säkert vara starka friska och oberoende i olika utsträckningar, men strävar vi alla efter att lägga jorden under oss och övervinna världen? Jag tänkte genast på Carola och hennes budskap med senaste melodifestivallåten "Invincible".

Jag undrar om Carola som troende känner sig som en fullkomlig människa och känner sig äga rätten att göra anspråk på ett segerrikt liv och känner sig ha rätt till den välsignelse som Gud vill skänka henne, just som det som Carlsson skrev om?

Liksom det han skriver om att den troende människan måste bli medvetne om vem hon är, vad hon har och hur hon ska handla, samt det att vi människor enligt framgångsteologin kan bemästra och ha herraväldet över våra liv, vi är inga offer. Detta kan naturligtvis ses som självklarheter, att vi äger rätten till våra liv och det är något vi alla strävar efter. Men det blir när vi visar att vi strävar efter något högre, exempelvis då som att bli som Gud, som det blir skrämmande.

Vad kan man då säga om Carola, hennes framgång och framgångsteologi? Jag kan se vissa anknytningar dem emellan men jag vet inte om det är från denna ideologi som hon har hämtat sin inspiration och sin religiositet eller resultat av olika erfarenheter och upplevelser, eller slumpen som gett henne denna kraft. Denna kraft som hon uttrycker sig med och som hon överför till andra människor måste i alla fall enligt mig själv, vara något nästan övernaturligt. Det märks att hon strävar efter något högre som en "vanlig människa" stundtals har svårt att förstå. Hon strävar efter att bli oövervinnelig.

Det ligger något mer bakom hennes framgång än bara talang, hennes drivkraft får hon genom sin religion och därför måste man ju kunna säga att religiositet kan ha betydelse i jakten framgång?

6 Slutsats/sammanfattning

- ◆ Carola växte upp i ett ickereligiöst hem, hade dock en stark barnatro och blev frälst som 13-åring.
- ◆ Hon hade redan som barn ett starkt intresse för musik och slog 1983 igenom med ”Främling” i melodifestivalen och tackade därefter Herren för segern.
- ◆ Carola har därefter medverkat i melodifestivalsammanhang flera gånger. Nu senast 2006 med låten ”Evighet”, ”Invincible”, vilket kan spegla henne starka drivkraft i det hon gör, hon vill vara oövervinnelig.
- ◆ Hon har blivit omtalad i media genom åren, då hennes kristna framtoning stundtals skapat rubriker. Speciellt hennes medverkan i Livets Ord var debatterad.
- ◆ Livets Ord har för många nästan blivit synonym med framgångsteologin och denna teologi borde på ett eller annat vis ha bidragit till Carolas starka övertygelse. Övertygelse om att kunna lyckas, att allt är möjligt.
- ◆ Det finns vissa kopplingar mellan Carola framgång och framgångsteologi, exempelvis kan man känna igen den starka självmedvetenheten och den målinriktade strävan efter framgång.

En sak går att konstatera. Att från ha varit en liten flicka med stark barnatro har Carola Häggkvist kommit att bli en stor stjärna. Med eller utan Guds hjälp på något vis har hon lyckats slå sig fram i den tuffa artistbranschen. Precis som titeln på låten hon tävlade med i Aten, ”Invincible”, *oövervinnelig*, för hon med sig ett budskap om att hon är just detta, i det mesta hon tar sig för. Hon verkar ha en stark drivkraft och som jag personligen måste ha med hennes religiositet att göra. Hon verkar drivas av tanken att hon ska bli en övervinnare och detta har bidragit till hennes enorma framgångar. Det går inte att bestämma just vad som orsakat hennes framgång, kanske är det en blandning av stor talang, envishet, hoppfullhet och Guds hjälp. Det kan nog ingen annan än Carola svara på, om ens det, och tyvärr hade jag ingen möjlighet att intervjua henne. Men tro och framgång i Carolas fall hör nog väldigt väl samman. Enligt mig och det jag kommit fram till i uppsatsen finns det nästan något övernaturligt och oförklarligt som driver henne framåt. Detta är ju naturligtvis en tolkningsfråga, i denna fråga finns det nog inga rätt eller fel.

Men i frågan huruvida tro kan ha betydelse i jakten till framgång vill jag våga påstå att den kan ha väldigt stor betydelse, eftersom tron gör oss till de människor vi är.

7 Käll- och litteraturförteckning

7.1 Litteratur

I världen - essayer, Christian Braw, NORMA 1990

Tro, samfund och samhälle sociologiska perspektiv, Göran Gustafsson, LIBRIS 1997

Nyreligiositet i Sverige, Liselotte Frisk, NYA DOXA 1998

Biblisk framgångsteologi, Krister Holmström, Livets Ords förlag 1986

7.2 Hemsidor

www.aftonbladet.se

www.expressen.se

www.dn.se

www.svd.se

www.livetsord.se

7.3 Övrigt

Boken om Carola, Magnus Janson Bert Willborg, AMEDIA 1983

Carola. Flickan som blev stjärna över en natt, Johnny Alrup Bobby Andström, SEMIC 1983